

EXPERIMENTUL ONLINE, CUNOAȘTERE ȘI AUTOCUNOAȘTERE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL TEATRAL

Cristinela Olăreanu

DOI 10.46522/CT.2023.02.06

Abstract

*The Online Experiment, Knowledge and Self-Knowledge
in Theater Education*

The conveyance of emotions through the screen is more constrained than in a face-to-face interaction. Theatre, as an art form, relies on the direct interaction between the audience and actors. Although communication through the screen may limit the ability to convey emotions, modern technology can provide a range of tools to overcome these limitations and facilitate the transmission of emotions and experiences in an advantageous manner. In some situations, these constraints can be viewed as obstacles to be overcome in order to foster creativity, while in others, they may be perceived as impediments inhibiting the development of creativity. Encouraging the discovery and reinforcement of motivation aids in navigating challenging situations that arise in social contexts and contributes to strengthening one's resilient personality. In difficult life situations, when individuals are subjected to constraints, vulnerability emerges. The actor examines their own vulnerabilities in order to tap into the human experience, thereby enhancing their capacity to comprehend the authentic emotional essence they possess. This understanding enables them to approach the emotions, behavior, actions, and thoughts of their character without dismissing or

deeming it a weakness, as it serves as a tool to connect with their play character on the stage.

Keywords:

experiment, theater education, training, performance, communication

Din perspectiva creativă a dezvoltării emoționale și psihice a tânărului actor, mediul de predare *online*, față de cel de predare fizic, are influențe diferite, atât pozitive, cât și negative, atât provocări, cât și riscuri. Dezvoltarea creativă și emoțională este influențată negativ în lipsa unei interacțiuni directe, nu doar pentru că este o artă colectivă ce își trage seva creatoare din acțiunea reciprocă, cât mai cu seamă ca urmare a diminuării acelor confirmări de manifestare fizică non-verbală, acțiuni de receptare și reacție prin gest, grimasă, atitudine corporală. Transmiterea emoțiilor prin intermediul ecranului este mai limitată decât într-o interacțiune directă, față în față. Acest lucru se datorează faptului că, în cazul comunicării prin intermediul ecranului, se pierde o parte din comunicarea nonverbală, care este esențială pentru transmiterea emoțiilor.

Apariția unui gând în susținerea unei situații de joc necesită sau chiar impune o reacție manifestată fizic ce poate clarifica comunicarea aceluși gând. Tendința de exagerare a grimasei, a gestului, a tonalității vorbirii apare ca o strădanie a interpretului în tensiunea pe care o creează nesiguranța unei bune receptări. Senzația că „interpusul“ ecran nu are capacitatea de a prelua emoția și a o transmite în forma ei fluidă, armonioasă, așa cum o emite interpretul, determină ca disconfortul acestei senzații să poată stăruia o vreme îndelungată, afectând eficacitatea timpului de lucru acordat, deoarece o astfel de interacțiune este redusă la o experiență limitată vizual și auditiv. Apoi, frustrarea pe care o declanșează sunetul distorsionat al conexiunii generează o întregă „paletă coloristică“ a inflexiunilor vocale, a tonalităților, a nuanțării vocale, toate acele modulări ce vin în sprijinul clarificării intențiilor dătătoare de sens, să creeze senzații de straniețe, de nerecunoaștere a propriei voci. Acest fapt

poate diminua sau exagera implicarea emoțională, acțiune firească a spiritului creator, ce duce la considerații subiective concludente asupra interpretării unui text de lucru în clară receptare.

O altă situație pe care o consider negativă este întreruperea conexiunii, fapt care determină deconectarea energiei creatoare prin ruperea fluxului gândirii, al intenției, al interpretării. Acest disconfort atenuază încrederea în puterea de transmisie a emoțiilor, obligând actorul să reia acțiunea verbală, de gând sau de situație, nu într-un crescendo de asumare a descoperirii creative, cum practicăm în timpul repetițiilor la clasă, ci reluând totul din „prăpastia“ întunecată a golului agresiv instalat de întreruperea conexiunii.

Energia, tonusul și proștețimea care însoțesc descoperirile universului lăuntric al omului sunt vizibil afectate de bruiajele tehnice asupra cărora noi nu deținem control. Actorul este un „jongler“ al energiilor ce însușează emoția. Modalitatea prin care actorul își perfecționează arta este tocmai această „supunere“ a energiilor în controlul direcționat spre receptor. Reacția publicului, această subtilă confirmare pe care el o simte, îi valorizează jocul, îi creditează capacitatea de transmitere a emoțiilor și îi dă încrederea necesară în manifestarea trăirilor. În timpul reprezentației teatrale, actorul nu are posibilitatea de a corecta greșelile, de a relua o replică sau o scenă care nu i-a reușit, posibilitate pe care o poate avea atunci când realizează un film, ceea ce face ca fiecare spectacol să fie unic, spontan și imprevizibil. De aici și caracterul teatrului – de a fi o artă vie. Scriitorul și regizorul de comedie Robert Cohen afirma: „În teatru, arta nu este separată de viață. Viața nu este separată de artă. Acesta este motivul pentru care teatrul este o artă vie. Este creată, prezentată și trăită de oameni vii și implică un schimb direct și intim între aceștia și publicul lor“¹.

Cum poate arta teatrului să rămână o artă vie, explorând magicul transfer energetic ce se stabilește între participanții spectatori și interpreți, dacă actul artistic, spectacolul, reprezentația sunt lipsite de această energie a reacțiilor? Am

1. Robert Cohen, *Theatre*, New York, McGraw-Hill, 1996, p. 3.

apelat la această întrebare retorică nu doar pentru a sublinia sau ajuta la explicarea acestei idei cât, mai degrabă, pentru a consolida argumentul potrivit căruia prezența fizică necesară interconectării este, prin definiția spectacolului de teatru, stabilită. Din această perspectivă, suntem provocați la reflecție, reconsiderând aspectele convingătoare ale conceptului de artă vie, ce funcționează temporar, aici – acum – pentru prima dată, și aduc această artă la perfecționare continuă, păstrând prospețimea fiecărei reprezentării, unicitatea manifestărilor prin angrenarea în fluxul de energie al emoțiilor.

Pe parcursul unei interpretări sau al unei reprezentări teatrale, actorul se manifestă în jocul său complex prin intermediul vocii, al gesturilor, al limbajului corpului, pentru a transmite energia emoțională pe care spectatorul o receptează și o interpretează în funcție de experiențele proprii. Astfel, modalitățile de subordonare și acceptare a tuturor ideilor generatoare de emoții, pe care spectatorul le manifestă, conectează mai profund actorul în joc autentic și vin ca răspuns de participare activă al actului artistic. Subliniez că acest aspect al „viului“ se face simțit prin existența unor percepții, fie și subtile, ce se stabilesc între spectator și actor. Fluxul de energie bidirecțional implică suportul conștient al prezenței fizice, iar conexiunea actorului cu publicul său spectator intensifică acest flux prin creșterea energiei, stabilindu-se un proces interactiv dinamic care influențează profund experiența artistică și emoțională de ambele părți.

Spectacolul de teatru ca formă de artă se bazează pe directă interacțiune dintre public și actori. Această interacțiune care creează o experiență de implicare emoțională explică nevoia omului de a participa fizic în sala de teatru și de a simți pe deplin trăirile personajelor ce sunt traduse prin intermediul expresivității jocului scenic al actorilor. Participarea fizică în sala de spectacol a publicului trezește în el emoții ce-i stăpâneau latent sufletul, îl conectează cu subiecte ale căror mesaje nu-și găseau profunzimi atât de mari, până nu a primit încărcătura de expresie și de ton a vocii actorului ce-și dăruiește, revărsând emoții, o fărâmă de suflet, conectat la energia întregului mister și dependent de magia unicității

interpretării lui „aici și acum“. Timpul real de desfășurare al reprezentației nu poate fi reprodus sau în mod identic înregistrat, de aceea experiența trăită de către participanți este unică și irepetabilă. Tehnologia modernă poate fi integrată în spectacolele de teatru, dar esența și energia vie a prestației *live* nu poate fi reprodusă complet. Actorul, în jocul său, degajează prin întreaga-i expresivitate umană energie emoțională, el este, am putea spune, declanșator de emoții, nu doar transmițător.

Prin aportul complex de informații pe care le aduce, comunicarea nonverbală joacă un rol important în construirea atmosferei și în transmiterea mesajului spectacolului. Actorul poate reacționa și se poate adapta la situațiile noi ivite în timp real, iar tehnologia în teatru nu reușește întotdeauna să surprindă aceste aspecte în finețea și subtilitatea lor. Spontaneitatea actorului are efectul de suport fluid ce imprimă un caracter unic, autentic și inegalabil, față de realitatea pe care ne-o înfățișează virtualul, care nu prezintă disponibilități de adaptare pentru a putea acționa asemenea spontaneității actorului. Tehnologia poate crea experiențe impresionante, dar nu poate crea o interacțiune umană la fel de reală.

Deși comunicarea prin intermediul ecranului poate limita capacitatea de transmitere a emoțiilor, tehnologia modernă poate oferi o serie de instrumente pentru a compensa aceste limitări și pentru a permite transmiterea emoțiilor și trăirilor într-un mod avantajos. Filmele sau videoclipurile pot utiliza diferite tehnici de filmare și montaj pentru a accentua emoțiile personajelor. Studenții actori au demonstrat o deschidere în folosirea acestor tehnici în pregătirea examenului și au reușit cu succes să creeze atmosfera necesară susținerii coerente a temei prezentate. Tehnologia modernă oferă posibilitatea de transpunere în altă realitate, are capacitatea de a ne cufunda sau a ne face să pătrundem, călătorind în timp și spațiu, într-un loc existent sau chiar creat virtual. Aceste posibilități oferă perspective interesante manierei în care tehnologia influențează arta teatrală, și mă refer la seria de instrumente de care ne putem folosi pentru a compensa limitările „interpusului“ ecran, pentru a permite transmiterea într-un chip armonios a emoțiilor.

Creativitatea pe care au demonstrat-o studenții actori a făcut ca unele aspecte de disconfort tehnic să se diminueze. Creativitatea a fost amplificată și din dorința de a înlătura pesimismul și deznădejdea acestor vremuri ce-și arătau vădit tendința de a cotropi și a pune stăpânire pe felul nostru de a ne manifesta, simți și trăi. Rutina comportamentului uman, ceea ce denumim firescul întâmplărilor zilnice, întâlnirile previzibile cu anumiți oameni, gestionarea timpului și a activităților, tiparele repetitive pe care le adoptăm în acțiuni și în comportament, toate acestea, în funcție de personalitate, reduc incertitudinea, dar pot deveni problematice atunci când limitează adaptabilitatea și flexibilitatea la provocări și situații noi. De aceea, este indicat să încercăm, în funcție de circumstanțe și nevoi, să adoptăm noi comportamente pentru a nu ne plafona în tipare de rutină și de a provoca imaginația să descopere noi forme de manifestare a trăirilor noastre. În situația în care constrângerile și limitările sunt percepute drept un obstacol ce trebuie trecut, ca impuls pentru intensificarea capacității creatoare, se declanșează acel stimul de motivație personală, pentru a găsi inspirația de a gândi soluția ingenioasă rezolvării, din perspectiva creatoare. În general, există o relație complexă între libertate și creativitate, iar impactul limitărilor asupra creativității poate varia foarte mult în funcție de context. În unele situații, limitările pot fi văzute ca un obstacol care trebuie depășit pentru a dezvolta creativitatea, iar în altele pot fi percepute ca o piedică care inhibă dezvoltarea creativității. Încurajarea spre găsirea și consolidarea motivației ajută atât la traversarea situațiilor dificile ce apar în contexte sociale, cât și la fortificarea personalității de învingător.

În situațiile de viață dificile, când omul este supus unor constrângeri, devenim vulnerabili. Actorul își studiază propriile vulnerabilități cu scopul de a simți umanul, dezvoltând astfel capacitatea de a-și înțelege în manifestare adevăratul „chip“ emoțional, fără a-l respinge sau a-l considera o slăbiciune, căci această înțelegere îl ajută să se apropie de trăirea, comportamentul, acțiunea și gândirea personajului său. Prin acceptare, el se conectează la sensibilități profunde care îl ajută să devină conștient de emoțiile și experiențele

sale, să dezvolte empatie față de ceilalți, deschizându-și sufletul, să dobândească adevăr și credibilitate în interpretare. Capacitatea de a manifesta empatie față de trăirile celor din jur este un atribut pe care îl consider drept unul dintre cele mai importante pentru actor în asumarea interpretării unui personaj: „Empatia este o componentă esențială a artei actorului. Este capacitatea de a te pune în pielea altora, de a simți ceea ce simt ei și de a vedea lumea prin ochii lor. Aceasta nu numai că îți va ajuta să-ți dezvolți personajul, ci te va ajuta și să te conectezi mai bine cu publicul. Empatia este o calitate rară și valoroasă în orice domeniu, dar în special în actorie”².

Cum poate un actor să transmită trăirile unui personaj, dacă nu reușește să gândească și să retrăiască experiențele din propria lui existență? Cum va fi ajutat actorul să se concentreze, conectându-l cu personajul, astfel încât să aducă interpretarea la valoarea de adevăr a vieții? Cunoașterea de sine presupune înțelegerea propriilor reacții, gânduri, emoții și comportamente în diverse situații de viață. Observarea sinelui, introspecția, interacțiunea sunt modalități ale acumulării de cunoștințe despre sine și despre lumea din jur. Prin aceste acumulări calitative, putem dezvolta autocunoașterea ce reflectă nevoile, dorințele și motivațiile noastre. Prin observarea sinelui, ne cercetăm comportamentul, gândurile, emoțiile și trăirile, încercând să ne obiectivăm în relația directă cu propria creație artistică. Prin această înțelegere, putem identifica modelele de comportament și gândire care ne afectează negativ și putem să ne dezvoltăm abilități pentru a le gestiona sau a le depăși. Prin introspecție, ne concentrăm mai mult pe gândurile și sentimentele noastre, încercând să realizăm o analiză exhaustivă. Cunoașterea, prin informațiile necesare primite, ne ajută să identificăm și să conștientizăm o situație, un aspect de viață, un fapt. Conștientizarea este un adaos la cunoaștere, e mai mult decât cunoaștere, deoarece poate implica o schimbare a perspectivei, a atitudinii față de ceea ce deja cunoaștem. Desigur, prin cunoaștere, putem face primul pas important spre conștientizarea propriei existențe,

2. Jenna Fischer, *The Actor's Life. A Survival Guide*, Dallas, BenBella Books, 2017, p. 83.

a interacțiunilor cu ceilalți și cu mediul înconjurător. Astfel, putem spune despre conștientizare că este mai mult decât cunoaștere, pentru că implică nu doar informații, ci și o experiență, o înțelegere personală a subiectului sau a situației respective. Când suntem conștienți de noi înșine și de lumea din jurul nostru, putem începe să reflectăm asupra propriilor noastre gânduri, comportamente și emoții, înțelegând mai bine cum funcționăm, dobândind astfel o analiză obiectivă asupra vieții. Autocunoașterea are nevoie de un serios proces de introspecție și autorefecție, pentru a ne putea conștientiza capacitățile creative. În esență, autocunoașterea este procesul de a deveni conștient de sinele nostru, de a înțelege cine suntem cu adevărat, de a ne descoperi valorile, nevoile, motivațiile și obiectivele. Prin analiza reacțiilor noastre, identificăm cauzele care au declanșat un anumit comportament, putând astfel să dezvoltăm strategii pentru a depăși situații stresante. Conștientizarea și acceptarea vulnerabilității noastre ne ajută la dezvoltarea empatiei, astfel încât putem recunoaște și transpune propriile emoții în înțelegerea sensibilă și profundă a interpretării personajului. Acum, la finalul „experimentul on-line“, pot afirma că acele constrângeri care ne-au afectat negativ comportamentul și gândirea au dezvoltat în noi abilități pentru un viitor plin de provocări, atât în plan profesional, artistic, cât mai ales în cel al propriei dezvoltări umane.

Bibliografie:

COHEN, Robert, *Theatre*, New York, McGraw-Hill, 1996.

FISCHER, Jenna, *The Actor's Life. A Survival Guide*, Dallas, BenBella Books, 2017.